

CYNGOR GWYNEDD – Adroddiad i Gabinet Cyngor Gwynedd

Teitl yr eitem:	<i>Cydbwyllgor Cenedlaethol Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru a Maethu Cymru – lleihau cworwm y cyfarfod</i>
Aelod Cabinet:	<i>Menna Trenholme</i>
Swyddog perthnasol:	<i>Sharron Carter Williams</i>
Dyddiad y cyfarfod:	07/07/2026

1. Penderfyniad a Geisir:

- 1.1 Cytundeb y Cabinet i lleihau cworwm cyfarfodydd Cydbwyllgor Cenedlaethol Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru a Maethu Cymru o 60% i 40%, ar yr amod bod o leiaf dri rhanbarth yn cael eu cynrychioli.

2. Beth yw'r rheswm pam fod angen i'r Cabinet wneud y penderfyniad:

- 2.1 Mae'n rhaid i bob awdurdod lleol wneud penderfyniad ffurfiol yn y Cabinet, ar swyddogaethau gweithredol Cydbwyllgor Cenedlaethol Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru a Maethu Cymru.
- 2.2 Mae pob awdurdod lleol arall yng Nghymru wedi cytuno i'r newid ac y mwyafrif bellach wedi llofnodi'r Weithred Amrywio. Gofynnir i wneud y penderfyniad erbyn mis Gorffennaf 2026 er mwyn galluogi'r trefniadau diwygiedig i gael eu hystyried a'u gweithredu drwy Gyfarfod y Cydbwyllgor Cenedlaethol Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru a Maethu Cymru ym mis Hydref 2026.

3. Cyflwyniad a Rhesymeg

- 3.1 Sefydlwyd y Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol yn 2014 i gryfhau a gwella gwasanaethau mabwysiadu ledled Cymru. Yn dilyn Cyfarwyddyd Deddf Mabwysiadu a Phlant 2002 (Trefniadau Mabwysiadu ar y Cyd) (Cymru) 2015, cytunodd pob awdurdod lleol ar drefniadau llywodraethu cenedlaethol, rhanbarthol a lleol ar gyfer y gwasanaeth. Yn sgil adolygiad yn 2018, cyflwynwyd newidiadau i symleiddio'r trefniadau hyn a chryfhau atebolrwydd.
- 3.2 Datblygwyd Maethu Cymru yn ddiweddarach i gefnogi awdurdodau lleol gyda swyddogaethau maethu penodol, yn enwedig recriwtio a chadw gofalywr maeth. Er mwyn osgoi dyblygu, lleihau costau a gwneud y defnydd gorau o adnoddau, cytunwyd

y dylai'r swyddogaethau cenedlaethol ar gyfer maethu gael eu llywodraethu ochr yn ochr â'r Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol.

- 3.3 Mae'r Cydbwyllgor Cenedlaethol yn darparu goruchwyliaeth strategol o waith Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru a Maethu Cymru ar ran y 22 awdurdod lleol yng Nghymru. Drwy'r trefniadau hyn, mae pob awdurdod lleol yn cael trosolwg o'r gwasanaethau a'r swyddogaethau cenedlaethol a gyflawnir gan y Cyfarwyddwr a'r Tîm Canolog.
- 3.4 Cytunodd pob awdurdod lleol yn ffurfiol i sefydlu'r Cydbwyllgor drwy eu trefniadau llywodraethu lleol, cyn llofnodi cytundeb cyfreithiol i gefnogi ei waith. Mae Aelod Cabinet sy'n gyfrifol am wasanaethau plant ym mhob awdurdod lleol yn aelod o'r Cydbwyllgor, ynghyd â swyddogion a budd-ddeiliaid perthnasol.
- 3.5 Ers mis Ebrill 2024 mae wedi bod yn gyfrifol am oruchwylio gwaith Gwasanaeth Mabwysiadu Cenedlaethol Cymru a Maethu Cymru ar ran pob awdurdod lleol yng Nghymru.

4. Rhesymeg a chyflwyniad dros argymell y penderfyniad

- 4.1 Cynhaliwyd cyfarfod cyntaf y Cydbwyllgor ym mis Ebrill 2024. Ers hynny, trefnwyd tri chyfarfod pellach, ond ni fu modd cynnal dau ohonynt gan nad oedd cworwm yn bresennol. Digwyddodd hyn er gwaethaf ymdrechion i hwyluso presenoldeb, gan gynnwys ymgynghori ag aelodau ynghylch dyddiadau ac amseroedd addas, sefydlu trefniadau dirprwyo, a chysylltu'n uniongyrchol ag aelodau i gadarnhau eu hargaeledd.
- 4.2 Yn y cyfarfod mwyaf diweddar lle nad oedd cworwm, ym mis Mai 2025, mynegodd aelodau'r Cydbwyllgor bryder ynghylch y trefniadau presennol a galw am adolygu'r gofyniad cworwm o 60%.
- 4.3 Yn sgil trafodaethau gyda budd-ddeiliaid a swyddogion, cynigiwyd diwygio'r trefniadau cworwm drwy ostwng y gofyniad i 40% o'r aelodau, ar yr amod bod cynrychiolaeth o leiaf tair o'r rhanbarthau mabwysiadu a maethu yn bresennol.

5. Camau nesaf

- 5.1 Mae'r newidiadau arfaethedig i'r cworwm yn cynrychioli addasiad technegol i'r trefniadau llywodraethu presennol er mwyn gwella ymarferoldeb a galluogi busnes y Cydbwyllgor i gael ei gynnal yn effeithiol. Nid yw'r newid yn effeithio ar strwythur, cylch gorchwyl na swyddogaethau craidd y Cydbwyllgor, ac felly nid oes unrhyw newid sylweddol i'r trefniadau llywodraethu sylfaenol.

- 5.2 Mae'r newid yn cefnogi parhad busnes ac yn lleihau'r risg o gyfarfodydd yn methu oherwydd diffyg cworwm, gan sicrhau bod y Cydbwyllgor yn gallu cyflawni ei swyddogaethau yn fwy effeithiol.
- 5.3 Argymhellir felly bod y Cabinet yn cymeradwyo'r newid i'r cworwm fel y nodir yn Adran 1, a bod y Weithred Amrywio yn cael ei llofnodi er mwyn galluogi gweithredu'r trefniadau diwygiedig.

6. Sylwadau Swyddogion Statudol.

6.1 Prif Swyddog Cyllid

- 6.2 Dim gwrthwynebiad i'r penderfyniad a geisir o safbwynt priodoldeb ariannol.

6.3 Swyddog Monitro

- 6.4 Gan fod y Cyd Bwyllgor cenedlaethol yma ynghyd a'i gyfansoddiad wedi ei sefydlu drwy gytundeb y Cabinet mae penderfynu ar ddiwygio y cworwm yn fater Cabinet hefyd .

Rhestr Atodiadau:

- 1. 'Quoracy of the NJC'**